

Zo ver weg, maar toch zo dichtbij!

Het beheer van veldreeën in Groningen

Je kunt ze doorgaans goed zien, maar je komt er maar moeilijk bij. Veldreeën, ze liggen als hazen op het vlakke Groningse land in het veld van Henny van Koot. Het is begin maart en we zijn te gast in de WBE Fivelgo.

Na een kop koffie bij Van Koot thuis stappen we in de jachtauto, onderweg zien we de eerste reeën al staan. De dieren staan dicht tegen de stad Groningen aan, Van Koot weet dat het om een sprong van ongeveer 20 stuks gaat. Beheer is hier vanwege de bebouwing nagenoeg onmogelijk. Zo zijn er veel onverwachte hoeken aan te wijzen waar het reewild zich inmiddels - ondanks de afwezigheid van dekking - heeft gevestigd. De reewildpopulatie groeit in Nederland nog steeds aanzienlijk, in de provincie Groningen werden in 2010 4686 reeën geteld, inmiddels is deze populatie door nadruk op het geitenafschot met 350 stuks afgenomen. In het 13.000 hectare grote werkgebied van WBE Fivelgo, waarvan de draagkracht is vastgesteld op 135 reeën, werden tijdens de laatste telling 178 reeën geteld. De jaarrondtelling liet een schatting van de populatie zien van ruim 200 stuks. Hoog tijd om het jachtveld op te zoeken.

Ontweiden

De Groningse jager is zijn jachtcarrière in dit jachtveld 30 jaar geleden begonnen met het bejagen van fazanten en eenden, ook kenmerken deze contreien zich door een goede hazenstand. Ruwweg tien jaar geleden zag hij de eerste reeën in zijn jachtveld. De laatste vijf jaar wordt er afschot vastgesteld. De eerste twee jaar kostte het Van Koot moeite om het reewildbe-

heer in de vingers te krijgen, nu heeft hij de ervaring die hij nodig heeft om er zelfverzekerd mee bezig te zijn. Van Koot: 'Mijn eerste ree schoot ik als gastjager in een bosjacht, dat was een hele ervaring. De eerste tijd vond ik het ontweiden 25 keer niets, dat heeft echt even geduurd.' Het gemiddelde gewicht is hier vanwege de voedselrijke biotoop veel hoger dan in veel andere gebieden.

Trofeeënjager

'De reeënjager was vroeger trofeeënjager, nu zijn we professionele reewildbeheerders', aldus Van Koot. 'Geweitjes doen me ook eigenlijk niet zoveel, je zal ze dan ook niet in mijn woonkamer vinden. Dat is voor mij ook een duidelijke keuze: of een partner in huis of geweien aan de muur. Het is gewoon leuk om buiten in het veld te zijn en reeën te beheren. Je moet er wel veel energie in steken, dat is iets wat niet alle jagers voor elkaar krijgen. Vooral de bejaging van reegeiten kost veel moeite.' Daarnaast is het op het vlakke akkerland nog meer dan elders belangrijk om het bokkenafschot zo snel mogelijk te realiseren. Na de eerste maand van de ontheffingsperiode - in Groningen vanaf 15 april - verdwijnt het reewild in de hoge gewassen om eind augustus weer zichtbaar te worden met nog slechts twee weken beheerperiode te gaan.

Tekst en foto's: Reinier Enzerink

De in de auto achtergebleven jager houdt het overzicht en ondersteunt zijn collega bij het aanspreken

Veldkennis

We bevinden ons in de uitloper van een koudeperiode, waardoor de reeën weinig actief zijn; een groot deel van de dag brengen ze liggend door. Van Koot: 'Jagers die nu denken dat ze geen reeën meer in hun veld hebben, houden zichzelf voor de gek. Ze zijn er, nu komt het aan op de veldkennis van de jager.' Dit geldt ook voor het bepalen van de strategie om binnen schootsbereik van

Vaak worden de reeën met de auto benaderd, waarna ze door een jager in een waadpak door de sloot worden aangeberst

de dieren te komen. Veldkennis is op het vlakke land nog belangrijker dan in een minder overzichtelijke bosjacht, weet Van Koot. 'Je moet precies weten waar de sloten lopen en hoe de glooiingen in het landschap liggen. Voordeel is dat de windrichting weliswaar belangrijk blijft, maar minder uitmaakt als je door een diepe sloot berst. En veldreeën zijn de hele dag bejaagbaar; het is alleen de uitdaging om ze binnen schot te krijgen.

Daarbij ben je minder afhankelijk van de activiteit van de dieren. Ook als ze liggen, kun je ze immers waarnemen, vaak in min of meer hetzelfde gebied, dit in tegenstelling tot de bosjacht. Het voordeel van de aanzitjacht in bosgebieden is dat je meer tijd hebt om tot schot te komen.'

Grensgevallen

Als we het ongeveer 450 hectare grote jachtveld van Van Koot en zijn buurjager - waar hij ook het reewildbeheer uitvoert -

binnenrijden zien we in de verte de eerste reeën al staan, net in het veld van de buurman. Van Koot: 'Dit soort grensgevallen zijn er altijd. Het WBE-bestuur zorgt er bij het toekennen van de reewildloodjes voor dat de jachtgebieden waar het beheer plaatsvindt voldoende groot zijn. In een veld van 40 hectare kun je geen reeën beheren.' Zonder tellingen geen reewildbeheer, zo ook in de WBE Fivelgo waar het veld van Van Koot deel van uitmaakt. Als je over de benodigde veldkennis beschikt, is het tellen van veldreeën relatief eenvoudig.

Dit blijkt even later als we in de verte één ree zien staan, dichtbij gekomen geeft Van Koot aan dat het gaat om een sprong van negen stuks. Hij heeft het nog niet gezegd of het ree komt in beweging met acht andere reeën in het kielzog. Ze lagen in de luwte van een greppel, net buiten ons gezichtsveld.

Schieten

In het vlakke Groningse polderlandschap is schieten met de kogelbuks geen sinecure. Om in een positie te komen waarbij kogelvang aanwezig is, heeft de jager naast zijn veldkennis ook wat geluk nodig. Vaak worden de reeën met de auto benaderd, waarna ze door een jager in een waadpak door de sloot worden aanbeest. Van Koot werkt altijd in een team van twee personen, die met elkaar in verbinding staan met een portofoon. De in de auto achtergebleven jager houdt het overzicht en kan via portofoon en oortje de bersende jager op de hoogte houden van veranderingen in de situatie. De jager op de uitkijk kan ook helpen met het aanspreken van het wild, wat vanuit de relatief laag gelegen schietpositie voor de jager niet eenvoudig is. Ook hier is veldkennis weer van groot belang. Waar liggen de wegen, wandel- en fietspaden en waar bevindt zich bebouwing op de achtergrond?

Valwild

In de WBE Fivelgo werden in 2010 ruim 40 reeën aangereden en gemeld bij de meldkamer van de politie, ruim 20 procent van de getelde populatie. Van Koot heeft 20 jaar bij een verzekeraar gewerkt waar hij ook veel te maken kreeg met de afhandeling van wildaanrijdingen, hoofdzakelijk met reewild. 'Reeën en auto's, het combineert gewoon niet goed', zegt hij met een huivering in zijn stem. In Groningen is het nazoeken van aangereden reeën nog niet sluitend geregeld, in principe mag alleen de jachthouder in zijn jachtveld een ree uit zijn lijden verlossen.

Het fenomeen 'veldree'

Veldreeën zijn geen ingenieuze, evolutionaire stap voorwaarts van het ree als diersoort. Het voorkomen van veldreeën is simpelweg een afgeleide van een algehele populatiegroei. In de loop van de tijd zijn er reeën naar de marges van de voorkeursbiotoop – het coulissenlandschap – verdrongen, waar de dieren zich snel hebben aangepast. Dekking in de vorm van struikgewas heeft plaatsgemaakt voor vlakten, waarop een sprong reeën al vanaf grote afstand bedreigingen kan waarnemen.

Een van de dood gevonden reeën bij de Fivelplas, onaangeroerd door de naburige vossen

In de provincies Gelderland en Utrecht is dit gelukkig al beter geregeld met een aantal zweethondengeleiders, handhavers en jagers die via de meldkamer van de politie worden ingeschakeld en door tussenkomst van de provincie toegang hebben tot nagenoeg alle terreinen. Van Koot: 'Het verbaast me dat dit nog niet in heel Nederland zo is geregeld, het gaat om ruim 10.000 gemelde aanrijdingen met wild, en als je dan ziet dat die reewildpopulaties nog steeds groeien! Om nog maar te zwijgen van het dierenleed dat door de aanrijdingen wordt veroorzaakt.'

Fivelplas

De Fivelplas, een oude monding van het riviertje de Fivel, maakt deel uit van het jachtveld van Van Koot. Dit bij de ruilverkaveling gespaarde gebiedje kent een goede wildstand, waar Van Koot vanzelfsprekend trots op is. 'Ik wist wel dat er goed haas in het veld zat maar toen er tijdens een jachtdag op een akker van drie hectare ruim 30 hazen loskwamen, moest ik toch ook wel even knippen met mijn ogen. De reeën in dit gebied blijken minder gezegend, in drie maanden tijd zijn hier drie reeën dood gevonden zonder aanwijsbare

oorzaak. Het betrof zonder uitzondering kalveren en smalreeën. Toen er onlangs een reegeit trappelend op de grond werd aangetroffen, gingen we steeds meer denken aan een vergiftiging.' Het Dutch Wildlife Health Centre is ingeschakeld om bij een nieuw geval mee te speuren naar de oorzaak.

Dakvos

Na een praatje met een melkveehouder lopen we naar een bouwvallig huis, dat niet meer wordt bewoond. Van Koot vertelt dat ze hier onlangs een wel heel bijzondere bouwjacht hebben meegeemaakt. Aangezien werd vermoed dat er vossen in het huis zaten, gingen een voorjager en diens bouw hond het huis binnen. Weliswaar verwees de hond op de eerste verdieping duidelijk een vos, maar na een tijdje kwam men onverrichtzake weer naar buiten. Totdat Van Koot in zijn ooghoek een jager zag schouderen en tot zijn verbazing schuin omhoog zag schieten. Even later lag er een forse rekel dood in de dakgoot. Hij had zich door de spouwmuur naar de eerste verdieping gewerkt; in de spouw werd later een ketel gevonden. De moeder werd een half uur eerder al geschoten. Saillant detail is dat een smalree, een maand eerder in de buurt door Van Koot dood gevonden, niet door deze vossen was aangenomen. Wisten deze vossen iets wat wij nog niet weten? ■